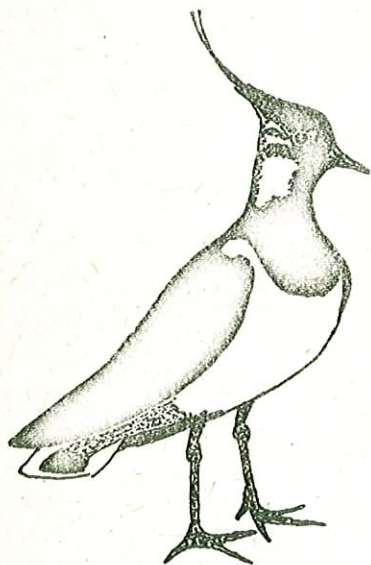


Świebodziński Dom Kultury
Muzeum Regionalne w Świebodzinie
Dział Przyrodniczy



Do użytku wewnętrznego

**MATERIAŁY
I KOMUNIKATY
LUBUSKIEGO
KLUBU
PRZYRODNIKÓW**

Nr 11 (1/89)

Grzegorz Lorek, Piotr Tryjanowski

Rozpoznawanie perkoza rogatego /Podiceps auritus/ w szacie spoczynkowej i młodocianej

Rozpoznawanie w terenie perkozów w upierzeniu godowym nie stanowi zwykle większego problemu. Nieco trudniejsze jest oznaczanie ptaków noszących szatę spoczynkową i młodocianą. Największy problem stanowi odróżnianie perkoza rogatego /P. auritus/ od zausznika /P. nigricollis/. Poniżej zestawiono cechy pozwalające na prawidłowe oznaczenie perkoza rogatego i zausznika /cechy diagnostyczne podkreślono/:

Szata spoczynkowa.

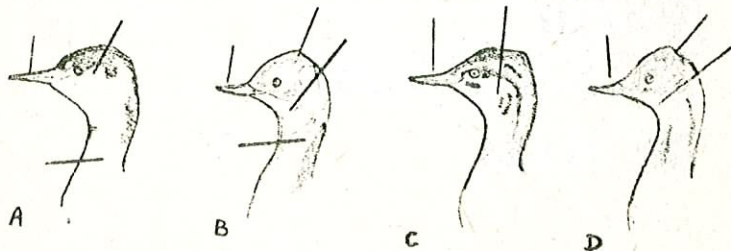
Perkoz rogaty: dziób prosty, stosunkowo krótki i silny, ciemny; czoło niskie; głowa nieco "kanciasta"; nie-wielka, ale wyraźna plama przy dziobie; rozległy biały poli-czek silnie skonstrastowany z ciemną /prawie czarną !/ czapeczka i tyłem głowy; biały przód szyi skonstrastowany z ciemnym tyłem /A/.

Zausznik: dziób podwinięty w górę, delikatny, ciemny; głowa zaokrąglona z charakterystycznym czubkiem; plama przy-policzkowa niewyraźna; praktycznie brak białego policzka /brą-zowy nalot/, kontrast bardzo słaby lub brak; przód szyi z de-likatnym nalotem, kontrast niewyraźny/B/.

Szata młodociana.

Perkoz rogaty: dziób szary; przód szyi do połowy z brązowym nalotem, boki ciała brązowawo-szare, kontrast ciennej "czapeczki" z białym policzkiem, kształt głowy i dzioba jak u dorosłych/C/.

Zausznik: dziób szary, ubarwienie ciała /z wyjątkiem głowy i szyi/ podobne do gatunku poprzedniego, brak kontrastów na głowie i szyi, kształt głowy i dzioba jak u dorosłych.



Tadeusz Czałga, Andrzej Jermaczek

Zimowe liczenie ptaków wodnych i drapieżnych w regionie "Ziemia Lubuska" - styczeń 1989

W połowie stycznia br., podobnie jak w latach ubiegłych, w całej Polsce przeprowadzone zostało liczenie ptaków wodnych i drapieżnych zimujących na zbiornikach wodnych i ich najbliższej okolicy. Na Ziemi Lubuskiej w liczeniu udział wzięły 23 osoby: Stanisław Cap, Dariusz Czaplicki, Tadeusz Czałga, Roman Dębina, Andrzej Dudkiewicz, Jacek Engel, Krzysztof Filipczak, Andrzej Jermaczek, Krzysztof Kiszmanowicz, Artur Nowak, Sławomir Parniewicz, Adam Pikuła, Włodzimierz Rudawski, Urszula Rydel, Grzegorz Somulski, Robert Stańko, Józef Stefański, Jarosław Szarata, Piotr Tryjanowski, Bogdan Wiatr, Janusz Wieczorek, Damian Wolski i Grzegorz Żegliński

Ogółem skontrolowano 7 obiektów punktowych /zbiorniki retencyjne, stawy, wysypisko śmieci/ oraz 369,8 km biegu rzek: 114,5 km Obry, 93,0 km Warty, 70,5 km Odry, 30,6 km Obrzycy, 25,1 km Obry Leniwej, 15,0 km Myśli, 11,1 km Paklicy i 10 km Postomii.

Stwierdzono 59202 ptaki /tabela na następnych stronach/, co jest liczbą rekordowo wysoką w porównaniu z wynikami liczeń prowadzonych w latach poprzednich. Stan ten jest wynikiem wyjątkowo łagodnej zimy i braku pokrywy lodowej na wszystkich badanych zbiornikach i rzekach.

Do gatunków najliczniejszych należały krzyżówka i łyska, stanowiące razem ponad 70 % liczebności ogólnej. Stosunkowo liczne były również czernica, głowienka, gągoł, łabędź niemy i krzykliwy oraz mewy, bardzo licznie występujące na wysypisku śmieci w Gorzowie.

ZIMOWE LICZEBNA PŁACOW KOLONICH I BRANICZNYCH W REJONIE "SZCZEPJA WIEJSKA" W 1989 R.

Ćwierć	Obra	Marta	Obra	Obrzyca	Obra Leniwa	Paklica	Postomia	Myśla	Kostrzyński Zbiornik Potencyjny	Kodawka / Gorzów/	Stawy Osieńskie	Jezioro Lubiąż	Jezioro Krajnik	Jezioro Miedzyca	Wysypisko Sielce Gąsów	Razem
Perłozek	1	3		8	9											18
Perłoz dąbnowy															14	17
Czapla siewa	128	57	19	4	3			1	10							222
Gąś szotowa	532	608	78	4					100		197					1419
Gąś przewa			6													106
Ogół niezorganizowane	546	405	4				33				179					1195
Zabódz niemy	441	520	186	58	36			13	350		1	1	3	2		1624
Zabódz kryjący		198							500							692
Zabódz mały		6														6
Zabódz niezorganiz.		6														6
Krzyżówka	3276	7172	3642	150	737	80	66		15000	75	634	623	85	4		37742
Syroneczka	41		3		15											59
Koczek pływający	46						1									47
Grodziska	71	114	149		58				1600							1992
Oczernia	1290	458	56		32				1500			1			230	3967
Gągoź	305	213	712		46				50							1986
Gągryca niezorganiz.																-
Koczek niezorganiz.	57		2								1					60
Mrówogód	327	149							20							506
Białozek	16	26	1													43
Przebieg niezorganiz.	20															20
Zmłoc	653	1463	2198	16	1951		12	2	3200		161	70	40	530		11466
Sielonka	72	805							20	70						2072
Nowa podpolica		281							23							604
Nowa wiedeżyska		41							18							120
Nowa siódzka		1														1
Nowy duży niereg.	18	6														24
Nowy mały niereg.		20														20
Złamroddek		1	2													3
Kotwoczn		1														1
Wtla			1													6
Przebieg dąbroszowski															5	1
Syroneczka		1													4	1
Razem płacik wodny	7640	12543	8031	244	2887	87	118	16	22591	145	1164	603	126	786	1830	59003
Bielik	1	4	4						12							24
Gąś szotowa	2	5	2		3		8		1		2			1		24
Krzyżówka	37	30	18	13	5	3		2	9							117
Kryżówka włośniowa	2	4	8	1					1							16
Kryżówka niezorganiz.	8	2	1	3					1							15
Kryżówka			2													2
Brzoziak szotowy			1													1
Razem płacik wapieniowy	50	45	36	17	8	6	8	2	24		2			1		199
OGÓLNE	7890	12968	9067	261	2895	93	126	18	22415	145	1166	605	126	787	1800	59202

Sprawozdanie z działalności Lubuskiego Klubu Przyrodników
w sezonie 1987/88

Według stanu na dzień 10 października 1988 klub liczył 76 członków i sympatyków, w tym 44 osoby mieszkające, pracujące lub uczące się na terenie woj. zielonogórskiego, 31 z terenu woj. gorzowskiego i 1 spoza wymienionych województw.

Podobnie jak w latach ubiegłych klub prowadził prace inwentaryzacyjne zmierzające do zebrania materiałów umożliwiających kompleksowe opracowanie i skuteczną ochronę przyrody regionu. Prace te prowadzone były przede wszystkim w oparciu o Lubuską Kartotekę Przyrodniczą. Kartoteka zawiera obecnie 2300 wypełnionych kart z danymi o stanowiskach ponad 200 gatunków roślin i zwierząt. Materiały do kartoteki przekazały dotychczas 34 osoby. W okresie sprawozdawczym największą liczbę kart wypełnili: Tadeusz Cwałga, Robert Jacuk, Robert Stańko i Jarosław Szałata.

W oparciu o materiały zawarte w kartotece wykonano opracowanie "Ptaki wodne i błotne Pojezierza Lubuskiego", w przygotowaniu znajduje się praca "Ptaki drapieżne Ziemi Lubuskiej". Zawarte w kartotece dane dotyczące ptaków i gadów przekazywane są sukcesywnie do centralnej kartoteki Polskiego Atlasu Herpetologicznego w Zakładzie Ochrony Przyrody PAN w Krakowie. Ponadto w okresie sprawozdawczym, materiały z kartoteki udostępniane były Wojewódzkiemu Konserwatorowi Przyrody w Gorzowie i Zielonej Górze, kilku osobom opracowującym występowanie wybranych gatunków w Polsce, a także uczniom szkół średnich piszącym prace dyplomowe o tematyce faunistycznej.

W ramach prac terenowych zmierzających do całościowego opracowania awifauny Ziemi Lubuskiej przeprowadzono powtórny inwentaryzację awifauny łęgowej doliny Warty, ze szczególnym uwzględnieniem rezerwatu "Słońsk". W pracach tych wzięło udział 11 osób. W okresie jesiennym przeprowadzono dwukrotną kontrolę wszystkich większych zbiorników wodnych regionu licząc zatrzymujące się tam ptaki wodne i błotne. W liczeniach

uczestniczyło 18 osób. Zimą, podobnie jak w latach ubiegłych, na trzech powierzchniach próbnych prowadzono badania dynamiki liczebności ptaków drapieżnych. W okresie łęgowym rozpoczęto badania ugrupowań ptaków zasiedlających bory regionu, oraz badania awifauny miast w Świebodzinie i Sulechowie. W ramach akcji Polski Atlas Ornitologiczny 10 osób skontrolowało 16 pól. W połowie stycznia przeprowadzono zimowe liczenie ptaków wodnych. Udział wzięło 27 osób, skontrolowano ogółem 388 km biegu rzek oraz 8 zbiorników punktowych, stwierdzono ogółem 34743 ptaki. Od stycznia do kwietnia prowadzone były regularne, co-miesięczne liczenia ptaków w rezerwacie "Słońsk". W pierwszej połowie czerwca zorganizowano na terenie rezerwatu obóz naukowo-szkoleniowy - uczestniczyło w nim 9 osób. W maju zorganizowano wycieczkę do Puszczy Białowieskiej /8 uczestników/, w sierpniu wyjazd do NRD /4 osoby/, a we wrześniu do Stacji Ornitologicznej w Górkach /5 osób/.

Wydano dwa numery biuletynu klubu /9 i 10/, w przypadku numeru 10, w wyniku ingerencji Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk, zmieniono tytuł z "Biuletyn ..." na "Materiały i komunikaty ...". W ramach "Zeszytów Świebodzińskich" wydano pracę "Ptaki wodne i błotne Pojezierza Lubuskiego".

W okresie zimowym zorganizowano trzy spotkania z referatami o tematyce przyrodniczej, a wiosną - sesję informacyjno-szkoleniową klubu. W poszczególnych spotkaniach uczestniczyło od 25 do 40 osób.

W marcu zorganizowano kolejny, szósty konkurs przyrodniczy dla uczniów szkół podstawowych. W konkursie udział wzięło ponad 120 uczniów z 21 szkół obu województw.

Utworzono biblioteczkę klubu, zinwentaryzowano posiadane publikacje i ustalono regulamin korzystania ze zbiorów. Prowadzenia biblioteczki podjął się kolega Damian Wolski.

Prowadzono bieżącą działalność interwencyjną, między innymi powtórnie wystąpiono do Ministerstwa Ochrony Środowiska w sprawie tępienia wilka w woj. gorzowskim i jego statusu w Polsce, oraz wysłano protest w sprawie projektu lokalizacji na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego ośrodka sportów zimowych. Do urzędu Wojewódzkiego w Zielonej Górze skierowano wniosek o utworzenie parku krajobrazowego w dolinie Leniwej Obry i Obry.

Sprawozdanie skarbnika Lubuskiego Klubu Przyrodników za
okres od 1 września 1987 do 1 września 1988

W dniu 1 września 1987 stan kasy klubu wynosił 6661 zł.

Przychód gotówki do kasy w okresie sprawozdawczym wyniósł 58000 zł, na co złożyły się:

1. Wpisowe na V zjazd klubu	- 19450 zł
2. Sprzedaż znaczków	- 2000
3. Wpisowe na wycieczkę do Białowieży	- 4000
4. Wpisowe na wycieczkę do NRD	- 20000
5. Wpisowe na obóz w Słońsku	- 1400
6. Wpłaty na zakup "ABC obserwatora.."	- 2200
7. Dobrowolne datki	- 7600
8. Wpisowe na sesję klubu w XII 87	- 1350

Dobrowolne datki wpłacili: J. Adamcewicz - 200,
J. Wydrzycki - 500, A. Błaszczuk - 2000, K. Tyńska - 500,
U. Rydel - 1000, D. Wolski - 200, K. Filipczak - 300,
A. Czajkowski - 1000, A. Wąsicki - 200, T. Czałga, A. Jermaczek - 700, W. Rudawski - 1000

Rozchód gotówki z kasy klubu wyniósł 48480 zł,
z tego wydano na:

1. V zjazd klubu	- 18500
2. Zakup "ABC obserwatora"	- 2200
3. Wycieczkę do Białowieży	- 4000
4. Wycieczkę do NRD	- 20000
5. Zakup literatury do biblioteczki	- 3780

Bilans powyższych przychodów i rozchodów wraz ze stanem początkowym kasy daje kwotę 16181 zł, i taki był stan kasy w dniu 1 września 1988

Skarbnik klubu
Włodzimierz Rudawski